

Generalitat de Catalunya
Departament d'Ensenyament
Institut Puig Castellar
Santa Coloma de Gramenet

DOSSIER D'ESTIU

CIÈNCIES SOCIALS

2n d'ESO

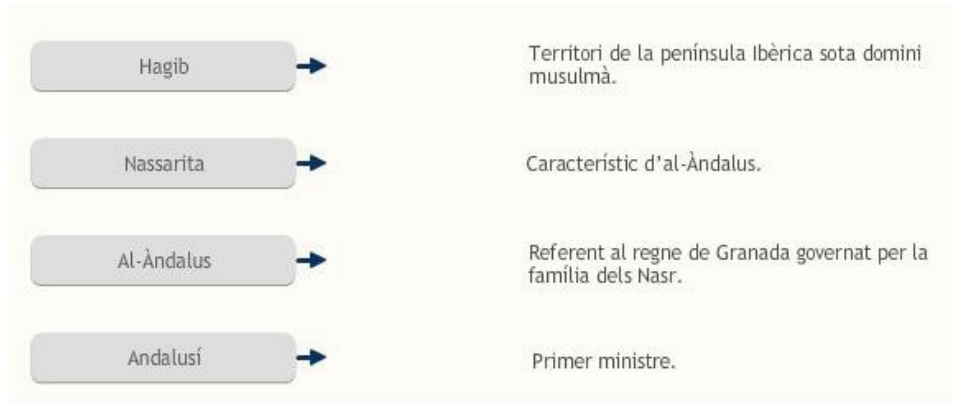

Nom i Cognoms:

Curs:

1. L'ISLAM I AL-ANDALUS

Relaciona amb fletxes els conceptes amb les seves definicions:

Completa les frases amb el terme que creguis més apropiat:

Anomenem.....a la religió practicada pels musulmans.

.....és el llibre sagrat dels musulmans.

La "fugida" de....., creador de l'Islam, de..... rep el nom d'..... i va tenir lloc l'any....., en què comença l'era musulmana.

El lloc religiós de reunió dels musulmans és la.....

El cap suprem del califat era el....., cap polític i religiós de tots el musulmans.

La religió musulmana la dirigeixen els....., es a dir, directors d'oracions.

Llegeix el text amb atenció i respon:

“**L’Alcorà** conté les predicacions de Mahoma, reunides pels seus deixebles després de la seva mort. Està compost per articles de fe, ensenyaments morals, oracions, contes i decisions jurídiques. L’Alcorà és molt important en la vida dels àrabs, perquè, a més de ser la base de la seva religió, és la font de dret de l’Islam, ja que els jutges actuen basant-se en els seus ensenyaments. Alguns deixebles van recollir els fets de la vida de Mahoma en un altre llibre, que s’anomena **Sunna** (tradicció). Però aquest segon llibre no és acceptat per tots els musulmans; els qui accepten tots dos llibres s’anomenen sunnites i els qui només accepten l’Alcorà són els xiïtes.”

A) Explica quina és la importància de l’Alcorà, i digues també perquè hi ha dues grans branques musulmanes.

B) Indica quins són els cinc grans pilars (principals creences i deures) de l’Islam:

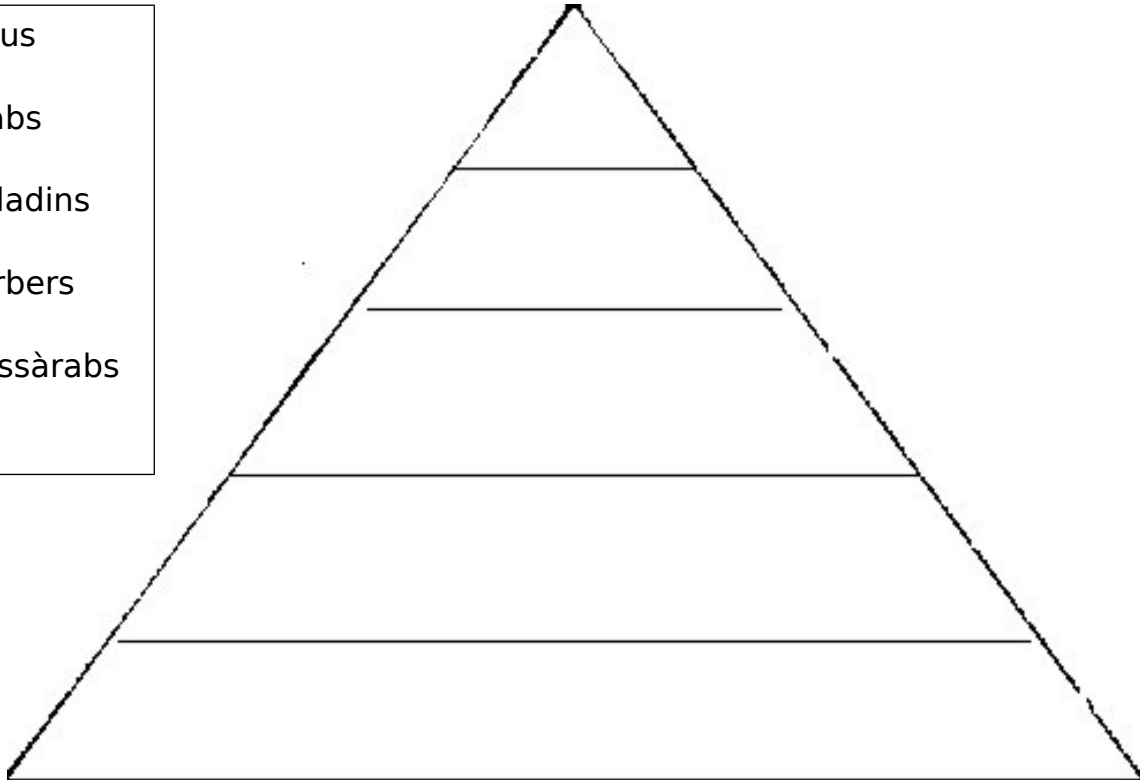
Fixa't en el mapa, anomena, situa i explica on va sorgir la religió dels musulmans. I per quines zones es va expandir?

Estableix els cinc grans períodes de la història d'Al-Andalus i la seva cronologia.

Situa a la piràmide social andalusina de manera ordenada cada grup social i escriu una petita explicació de les característiques de cada grup:

- a) Jueus
- b) Àrabs
- c) Muladins
- d) Berbers
- e) Mossàrabs

La societat musulmana de "Al-Andalus": Posa **V** (veritat) o **F** (fals) segons convingui:

-La societat d'Al-Andalus estava formada per una barreja de gent de diverses races, cultures i religions.

-Alguns dels grups que existien a Al-Andalus eren els àrabs, els siris, els mossàrabs i els berbers.

-Els berbers, procedents dels nord d'Àfrica, eren molt nombrosos, però no van obtenir massa beneficis de la conquesta, a diferència dels àrabs i els siris.

-Els muladí eren els hispans convertits a l'Islam.

-Els mossàrabs eren els cristians que no van conservar la seva religió.

-Els jueus vivien al camp i solien ser artesans i comerciants.

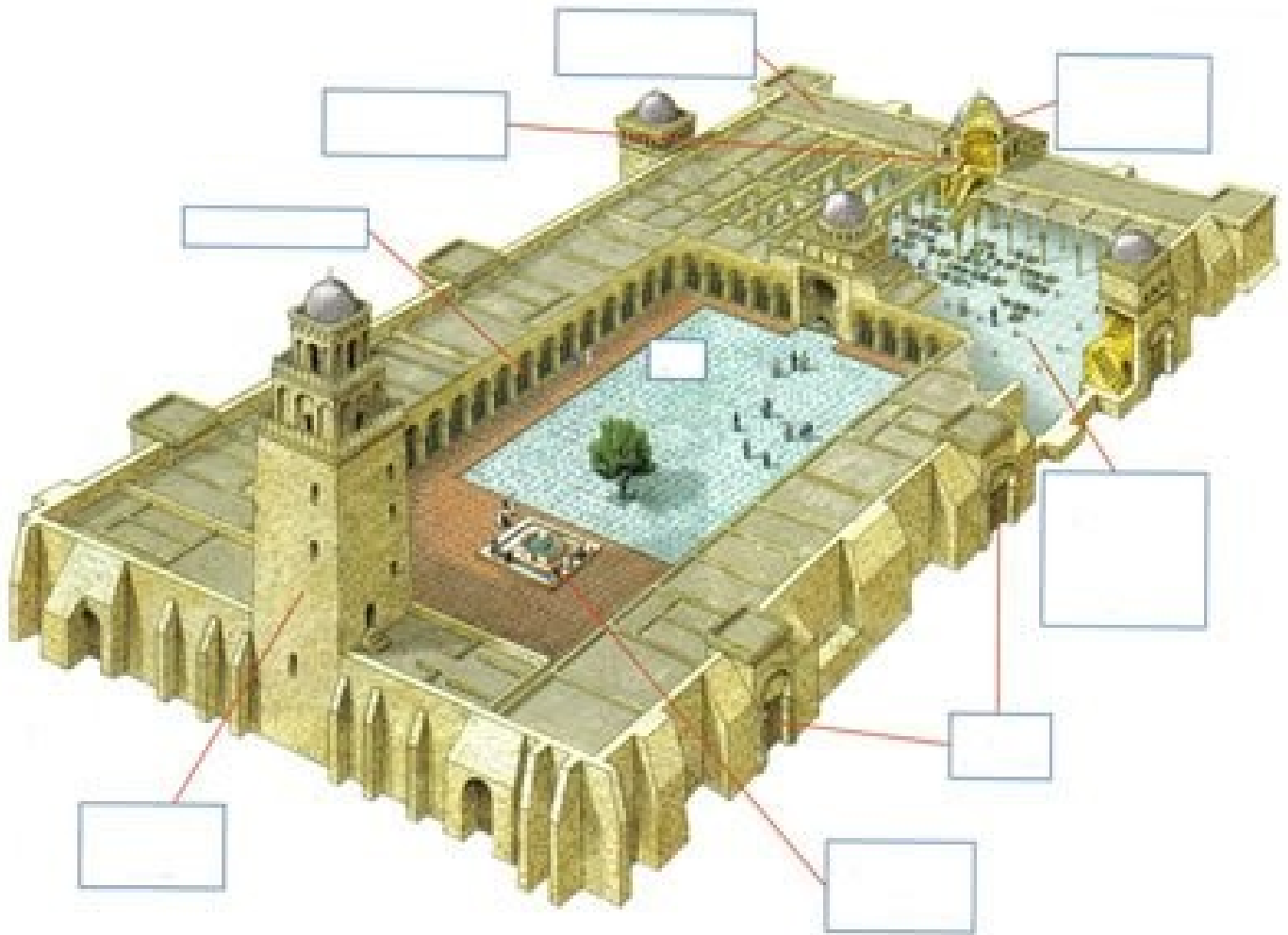
-El call era el barri on solien viures els jueus i els berbers.

Completa el quadre sobre l'economia d'Al-Andalus:

Agricultura	Indústria	Comerç

Anomena quatre construccions importants de l'art musulmà d'Espanya i el lloc on es troben.

Anomena al lloc que correspongui el nom de les parts més importants de la mesquita.

Completa el quadre sobre arquitectura musulmana:

Materials de construcció	Elements de suport	Cobertes	Decoració	Creació d'ambients

Completa aquest quadre sobre Al-Andalus. Extreu les dades més importants i escriu-les de manera esquemàtica:

	Data	Fets	Art	Economia	Societat
Conquesta i emirat		711: invasió			Pluralitat ètnica i religiosa: Majoria islàmica: - Àrabs (baladins) - - Cristians (.....) Jueus Estructura social: - - -
Califat					
Regnes de taifes					
Almoràvits i almohades					
Regne nassarita					

Durant quants segles hi va haver presència de la civilització islàmica a la Península Ibèrica?

Quants anys va durar la conquesta de la major part del Regne hispano-visigot a la Península Ibèrica?

2. L'EUROPA FEUDAL

- Les etapes de l'Edat Mitjana

Anomena en la línia del temps les etapes de l'Edat Mitjana i els fets històrics d'inici i acabament:

V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
476:								1492:		

- El feudalisme: la política

Què és el feudalisme?

Quina diferència hi ha entre un vassall i un serf?

Quina diferència hi ha entre homenatge i investidura?

- El feudalisme: l'economia

Explica què era un feu, com era i com era el seu funcionament.

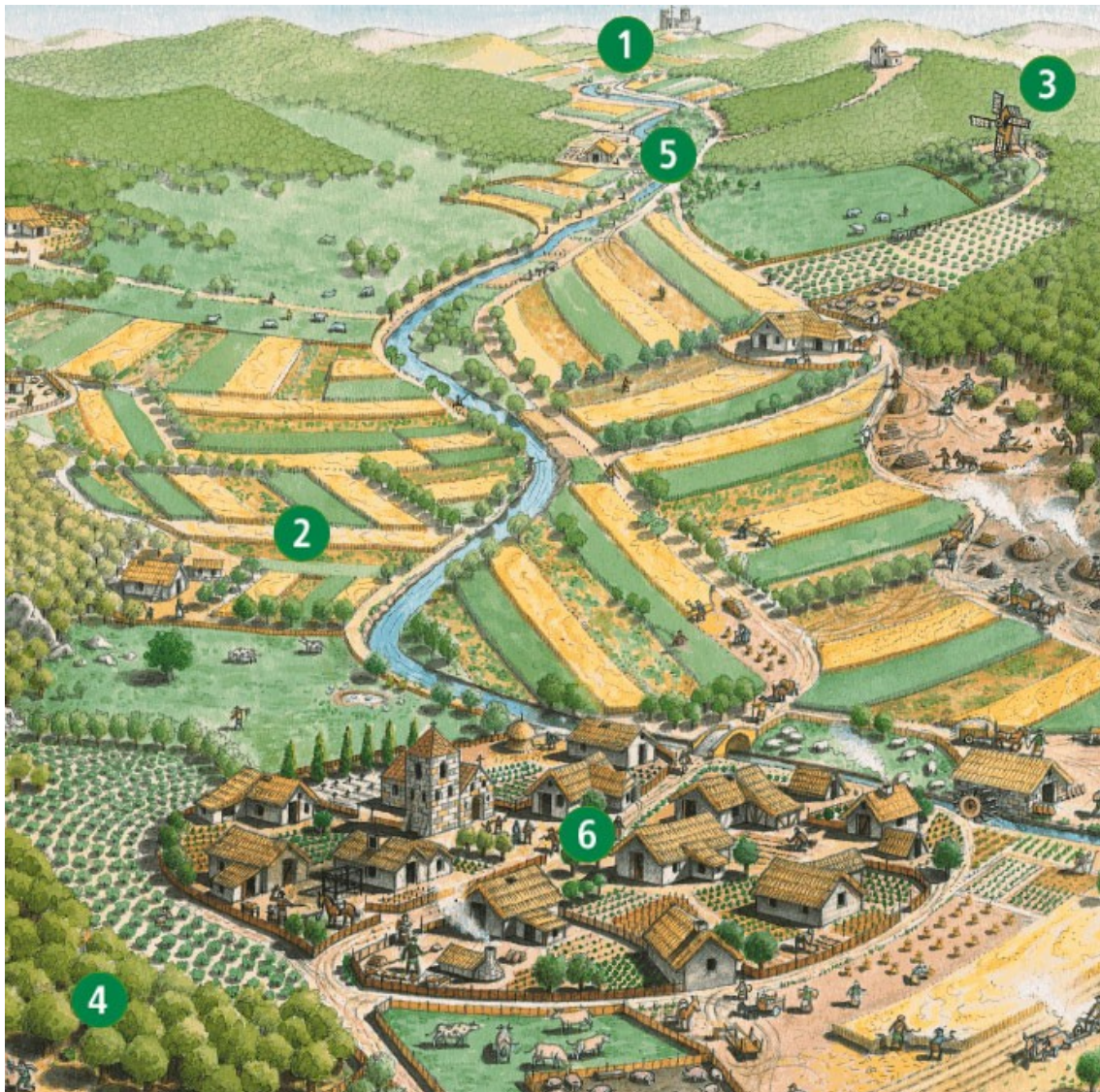
Quines parts es distingeixen en un feu?

Què vol dir que el feu era autosuficient?

Quina tècnica de conreu s'utilitzava, perquè?

Què és el guaret? Quina funció tenia?

Completa els noms del dibuix del feu:

(1) _____

(2) _____

(3) _____

(4) _____

(5) _____

(6) _____

- **El feudalisme: la societat**

Què és un estament?

Enumera els estaments que es distingien en la societat medieval i descriu la situació de cadascun.

Què volem dir quan diem que un home de l'edat mitjana podia ser un privilegiat? I un no privilegiat?

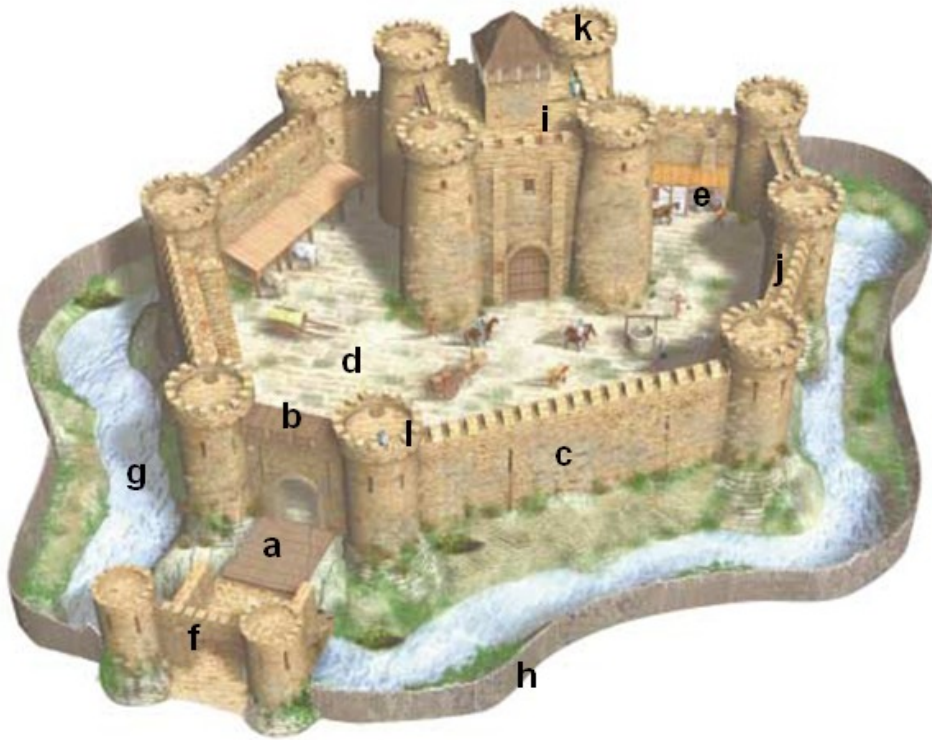
Quina era la situació de les dones nobles?

Qui vivia i com es vivia a un castell medieval?

Els grups socials: completa aquest esquema, sobre els grups socials de l'Edat Mitjana:

Grup	
Nobles: Qui eren On vivien Com vivien Què feien	
Burgesos Qui eren On vivien Com vivien Què feien	
Artesans Qui eren On vivien Com vivien Què feien	
Camperols Qui eren On vivien Com vivien Què feien	

Observa el castell i col·loca correctament les seves parts: torre de l' homenatge, pati, fossat, pont llevadís, mirador, palissada, merlets, muralla, camí de ronda, ferreria, torrassa, barbacana.

- a) _____
- b) _____
- c) _____
- d) _____
- e) _____
- f) _____
- g) _____
- h) _____
- i) _____
- j) _____
- k) _____
- l) _____

- **L'organització de l'Església a l'Edat Mitjana:**

“Els cristians s'agrupaven en parròquies dirigides per sacerdots (rectors). Un conjunt de parròquies formava una diòcesi, al capdavant de la qual hi havia el bisbe. Capellans, rectors i bisbes formaven el clergat secular.

Per pregar Deu en solitud, monjos i monges, sota l'autoritat d'un abat o una abadessa van fundar monestirs i se sotmetien a una regla. Formaven el clergat regular.

Tots depenien del Papa, màxima autoritat de l'Església, que era elegit i aconsellat pels cardenals. Aquesta organització és vigent encara avui dia.”

A) Fes un esquema explicatiu de l'organització de l'Església:

B) Indica quines diferències hi ha entre el clergat regular i el secular:

El papa tenia poder polític durant l'edat mitjana? Per què?

Explica com era l'estructura de l'Església catòlica.

Explica què és, com era, qui vivia i com es vivia en un monestir.

Qui era l'Abad o l'Abadessa?

Què era la "regla"?

L'ociositat és enemiga de l'ànima; per això els germans s'han d'ocupar unes estones en el treball manual i altres estones en la lectura divina. I així creiem que aquesta doble ocupació pot ser regulada de la manera següent: des de Pasqua fins al primer d'octubre, al matí, en sortir de Prima, han de treballar en allò que calgui, fins a prop de l'hora quarta. Des de l'hora quarta fins a gairebé acabada l'hora sisena, que es dediquin a la lectura. En aixecar-se de taula, després de l'hora sisena, que reposin als seus llits en silenci absolut [...]. Si les condicions del lloc o la pobresa exigeixen que ells mateixos es facin les collites, que no s'entristeixin: és aleshores que són monjos de debò, quan viuen del treball de les seves mans.

Llegeix aquest text sobre la regla de Sant Benet i contesta: Què havien de fer els monjos segons aquesta regla?

Què feien els monjos a la biblioteca?

Escriu el nom de les diferents parts o dependències que formaven el monestir

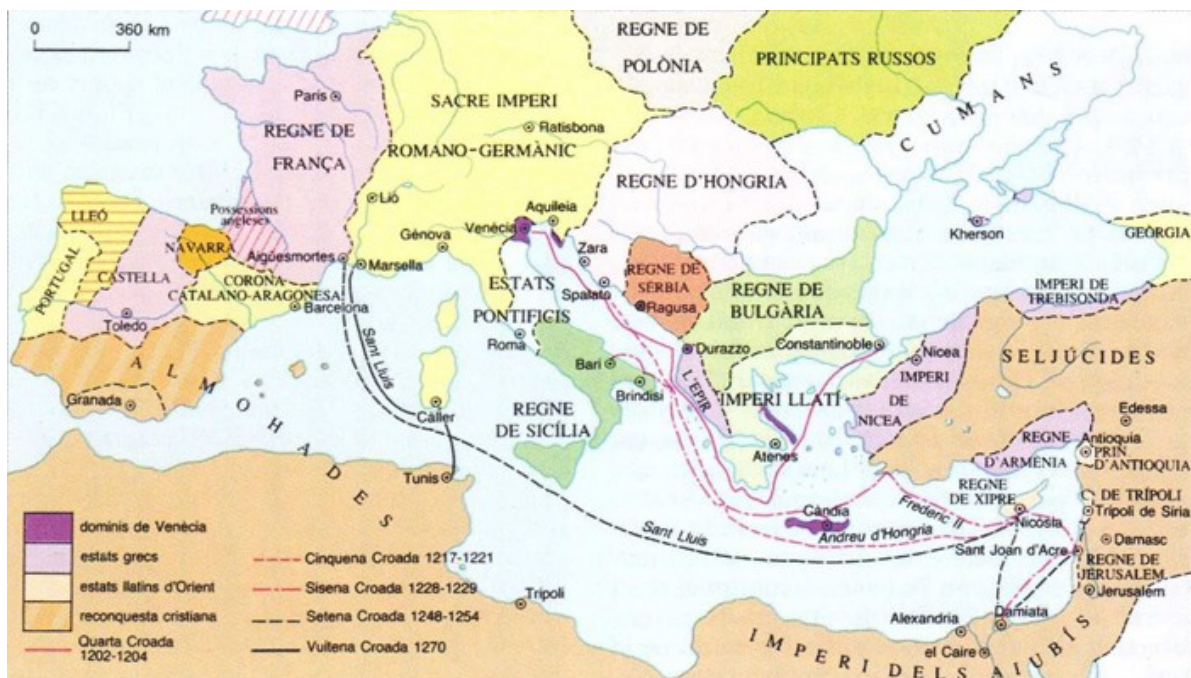
Quina funció varen tenir els monestirs a l'Edat Mitjana?

Els monjos i les monges eren de les poques persones que sabien llegir a l'Edat Mitjana. Quin idioma utilitzaven?

- L'expansió de l'Europa cristiana feudal. Les croades.

Què són les croades?

Mira el mapa i digues quines croades hi apareixen i quina és la seva cronologia.

3. LA CIUTAT MEDIEVAL

Defineix de la forma més precisa possible els conceptes següents:

Volta de creueria:.....
.....
.....
.....

Volta de canó:.....
.....
.....

Vitrall:.....
.....
.....

Retaule:.....
.....
.....

Rosassa:.....
.....
.....

Pantocràtor:.....
.....
.....

Què era un gremi a l'Edat Mitjana? Quines funcions exercia i qui en formava part?

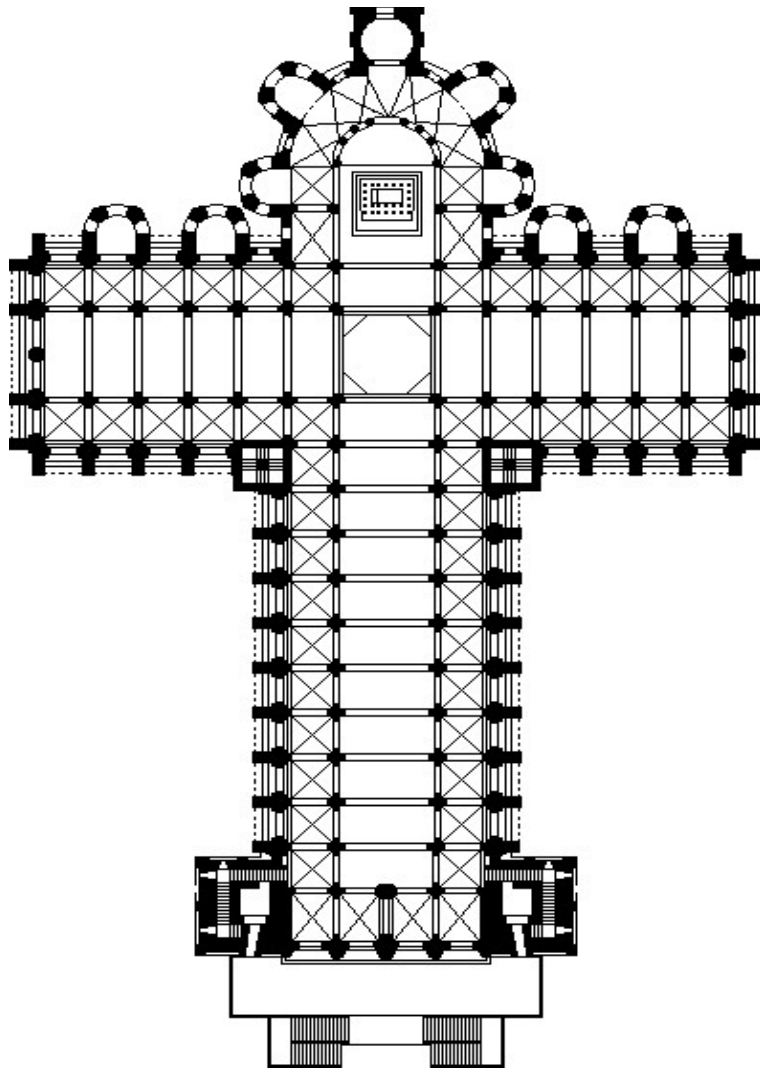
- Els regnes d'Europa al segle XIV.

Compara el mapa següent amb el de l'Europa actual i indica quins estats actuals ja existien a mitjans del segle XIV.

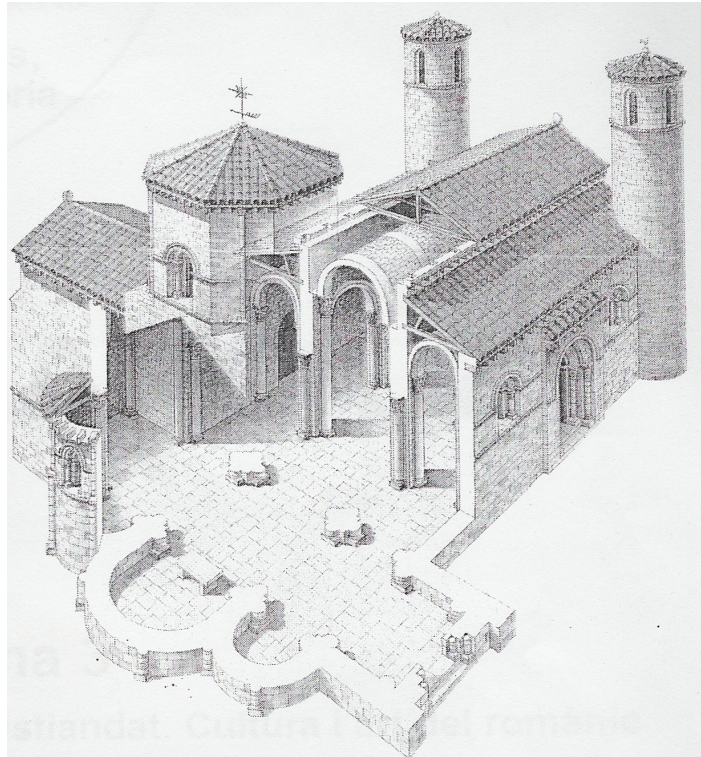
- Art Romànic i Gòtic

Anomena i situa les parts principals d'aquesta planta d'església romànica:

Situa els números dels elements arquitectònics corresponents en el dibuix de l'església romànica:

- 1** Torre, **2** Creuer, **3** Nau central, **4** Cimbori, **5** Portada,
6 Arc, **7** Volta, **8** Absis, **9** Transsepte, **10** Coberta

Assenjala un mínim de cinc característiques que diferencien l'arquitectura, l'escultura i la pintura romànica de la gòtica.

ROMÀNIC	GÒTIC

4.LA CATALUNYA MEDIEVAL

Defineix de la forma més precisa possible els conceptes següents:

Consell de Cent:.....

.....

.....

.....

Catalunya Vella:.....

.....

.....

.....

Remença:.....

.....

.....

.....

Casal de Barcelona:.....

.....

.....

.....

Generalitat:.....

.....

.....

.....

Què va ser i com es va formar la Marca Hispànica? Quins territoris comprenia?

Per quins motius es considera important la figura de Guifré el Pelós?

Relaciona els noms que tens a continuació amb els situats a la taula:

Casa / llar habitada per una família, Últim comte / rei del Casal de Barcelona, Marca Hispànica, Unió de Catalunya i Aragó, Batalla de Muret, Conquesta de València, Mercenaris, Tribunals amb jurisdicció sobre problemes mercantils, Vaixells de gran tonatge, Organisme de govern de Catalunya.

Martí l'Humà	
Pere I	
Almogàvers	
Coca	
Focs	
Catalunya carolíngia	
Jaume I El Conqueridor	
Generalitat	
Consolats de Mar	
Ramon Berenguer IV	

Explica que va ser, quan es va produir i quines conseqüències va tenir la Unió Dinàstica entre la Corona d'Aragó i els Comtats Catalans.

Observa el mapa i respon:

- Fes una llista del nom dels diferents territoris que composaven la Corona d'Aragó en ordre cronològic segons l'expansió cap el Mediterrani del segle XIII al XV.

- Situa al punt geogràfic corresponent els territoris d'expansió al mapa.

- Quines varen ser les causes de l'expansió militar i comercial de la Corona d'Aragó del segle XIII.

5.ELS GRANS DESCOBRIMENTS GEOGRÀFICS

Defineix els conceptes següents:

Monarquia autoritària:.....

.....

.....

.....

Tractat de Tordesillas:.....

.....

.....

.....

Portolà:.....

.....

.....

.....

Caravel·la:.....

.....

.....

.....

Civilitzacions precolombines:.....

.....

.....

.....

Descriu les característiques principals de l'Estat Modern que van establir els Reis Catòlics a Espanya:

Anomena els monarques de la casa dels Àustria que coneguis:

Indica les causes del descobriment d'Amèrica.

Descriu les conseqüències que va tenir per a la població indígena la colonització d'Amèrica.

Explica qui va ser Cristòfol Colom i quines són les rutes per arribar a les índies segons Colom?

Llegeix el fragment de Marco Polo recollit a “*El llibre de les meravelles*” i contesta:

Heu de saber que és el més gran que mai no s’havia fet abans. Només té una planta que serveix d’habitatge. Els murs i les habitacions estan coberts d’or i de plata i figures de dracs, animals, cavallers i imatges molt diverses. I els sostres també són d’or, de plata i pintures. La sala és tan gran que hi podrien dinar 6.000 persones. Les bigues del sostre són vermelles i grogues i blaves i d’altres colors. Estan tan ben envernissades i tan subtilment que resplendeixen com a cristalls, tant que des de molt lluny i en els seus voltants, el palau llueix. I heu de saber que aquesta coberta és tan forta i està tan fermament construïda que pot durar per sempre.

-Què és el *Llibre de les meravelles*? On i quan es va escriure?

-Quin interès movia els comerciants venecians i altres per anar cap a l’orient?

-Quines conseqüències va tenir la lectura del llibre?

Completa aquesta taula sobre els pobles precolombins:

	Asteques	Maies	Inques
Localització			
Construccions			
Altres coneixements			

Llegeix atentament el tex i respon les preguntes:

HERNÁN CORTÉS ARRIBA A TENOCHTILÁN

Després, un altre dia al matí vam marxar d'Estapalapa, acompanyats d'aquells grans cacics dels quals he parlat abans; avançàvem per la nostra calçada, una via de vuit passos d'amplada en la qual, malgrat que era prou gran, no s'hi cabia a causa de la gentada que hi havia; alguns entraven a Mèxic, d'altres en sortien i també s'hi sumaven els que ens venien a veure, perquè mai no havien vist cavalls ni homes com nosaltres. I no ens en sabíem avenir, de les coses admirables que vam veure, o de si era veritat tot el que apareixia davant nostre, perquè d'una banda a terra ferma hi havia grans ciutats, i a la llacuna, moltes altres; arreu hi vèiem canoes i a la calçada, de tant en tant, molts ponts. Enfront de tot, s'alçava la gran ciutat de Mèxic. [...] I tornem a la nostra entrada a Mèxic, on tots plegats vam ser instal·lats a les estances d'unes cases molt grans que havien pertangut al pare del gran Moctezuma, anomenat Axaiacatl. En aquells moments, Moctezuma hi tenia els seus grans adoratoris d'ídols i una recambra molt secreta de peces i joies d'or, que devia ser el tresor que havia heretat del seu pare Axaiacatl [...] i tots aquells palaus eren esplendorosos, emblanquinats, nets i enramats [...] Vam entrar en un pati molt gran, i aleshores el gran Moctezuma va agafar la mà del nostre capità, Hernán Cortés, que l'havia estat esperant allà, i el va fer entrar a l'estança on havia de descansar.

BERNAL DÍAZ DEL CASTILLO,

8yHistoria verdadera de la conquista de la Nueva España. 1519. Adaptat.

Qui era Bernal Díaz del Castillo? En quina època i on va viure?

Quins esdeveniments narra en aquest fragment de la seva crònica?

Saps qui eren els asteques? Quina relació tenen amb aquest text?

Com era la ciutat de Tenochtitlán? On estava situada?

Per què creus que els conqueridors es van llançar a aquella aventura?

6. RENAIXEMENT I REFORMA

Explica quina nova visió de l'ésser humà va portar l'Humanisme i com es va escampar l'Humanisme.

Completa la taula indicant quines són les diferències principals entre catòlics i protestants.

	Catòlics	Luterans i calvinistes
Doctrina/ Creença		
Culte/ Cerimònies		
Organització/ Fundador		

Escriu a quina doctrina protestant fa referència cada una d'aquestes afirmacions:

L Luteranisme

C Calvinisme

A Anglicanisme

Defensaven la doctrina de la predestinació.

El fundador va ser un monarca, que es va separar de Roma i va formar la seva pròpia Església.

Defensaven la lliure interpretació de la Bíblia i van prohibir alguns dels sacraments.

Creien que la intervenció de l'Església no era necessària per a la relació amb Déu.

Valoraven la vida humil i austera.

Va mantenir moltes de les normes del catolicisme.

Analitza el mapa de la difusió de la Reforma i respon:

-Quins estats es van convertir al luteranisme?

-A quins territoris es va difondre la doctrina calvinista?

-Qui va crear l'Anglicanisme? Per on es va difondre?

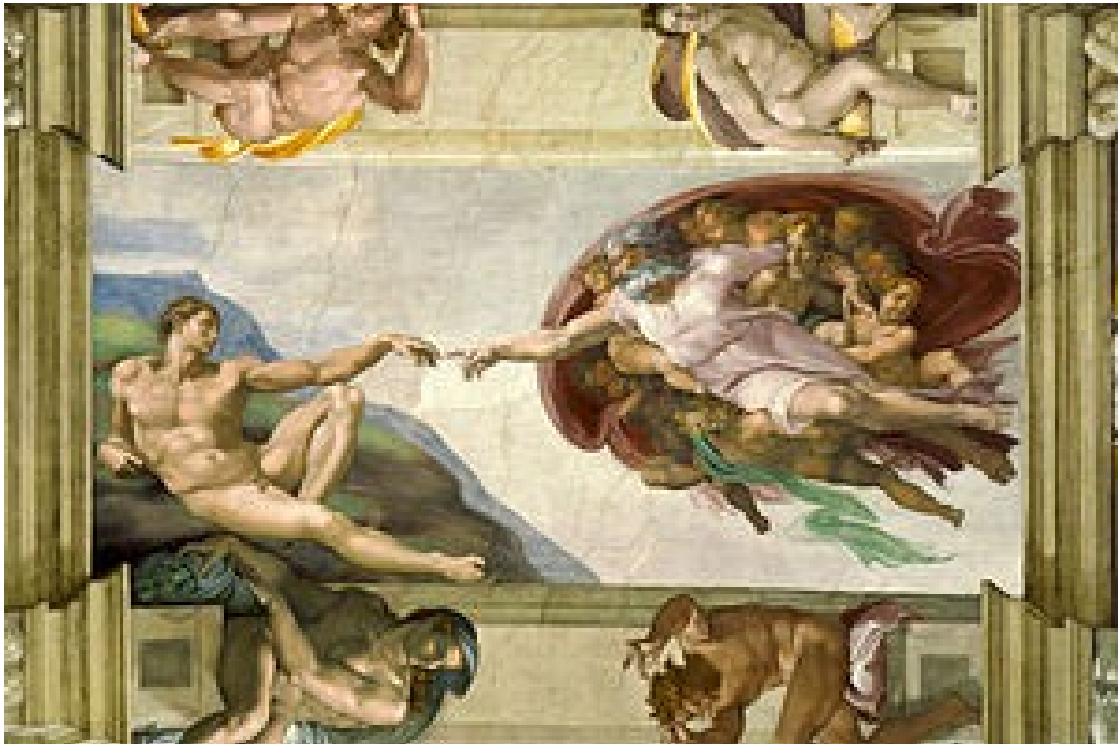

- **Art del Renaixement**

Indica les característiques de l'arquitectura del *Quattrocento* i del *Cinquecento* i cita alguns dels seus autors i les seves obres.

Arquitectura		
<i>Quattrocento</i> (segle XV)		
Característiques:		
Autors:		
Obres:		
Arquitectura		
<i>Cinquecento</i> (segle XVI)		
Característiques:		
Autors:		
Obres:		

Observa aquesta imatge del Renaixement italià:

-Identifica el títol i el seu autor, tot situant-lo en l'etapa i el període artístic corresponent.

-Identifica la tècnica pictòrica, la temàtica, i descriu les escenes.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Observa aquesta obra escultòrica:

Identifica el títol i el seu autor, tot situant-lo en l'etapa i el període artístic corresponent.

Explica les característiques del Renaixent italià a partir d'aquesta imatge.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

7. L'IMPERI DELS HABSBURG

Defineix argumentant el més possible els conceptes següents:

Dinastia d'Habsburg o d'Àustria:.....

.....

.....

.....

.....

Batalla de Lepant:.....

.....

.....

.....

.....

Armada Invencible:.....

.....

.....

.....

.....

La Inquisició:.....

.....

.....

.....

.....

Contrareforma:.....

.....

.....

.....

.....

Observa el mapa i respon:

Digues el nom de totes les possessions europees de Carles I. De qui va heretar cada territori?

Quins conflictes interiors es van produir durant el regnat de Felip II?

Quins conflictes exteriors es van produir durant el regnat de Felip II? Amb quins països es va enfrontar i perquè? Quin resultat varen tenir aquests conflictes?

8. EL SEGLE DEL BARROC

Què és l'absolutisme? Quan es va implantar a França?

Què va ser la Guerra dels Segadors? Quan i on va tenir lloc? Quines van ser les causes?

Què va ser la Guerra de Successió? Quan i on va tenir lloc? Quines van ser les causes. Com i quan va acabar? Amb què es relaciona aquesta data actualment?

Quin tipus d'estil artístic expressa el terme Barroc? En què es diferencia del Renaixement? i quins temes tracten els artistes barrocs?

Tria tres autors (un arquitecte, un escultor i un pintor) del Barroc i omple una fitxa de cadascun amb la informació següent:

-Nom de l'autor:

-Data i lloc de naixement i de mort:

-Títol de les seves obres principals:

-Imatges de les obres:

-Nom de l'autor:

-Data i lloc de naixement i de mort:

-Títol de les seves obres principals:

-Imatges de les obres:

-Nom de l'autor:

-Data i lloc de naixement i de mort:

-Títol de les seves obres principals:

-Imatges de les obres: